Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18089

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (BBDYTÖ), ortaö?retim düzeyindeki ö?rencilerin hem Biyoloji bilimine hem de okul müfredat?ndaki Biyoloji dersine kar?? geli?tirdikleri tutumlar? ölçmek amac?yla Atik, Kayaba??, Ya?c? ve Ünlü-Erkoç (2015) taraf?ndan geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, ö?rencilerin derse olan ilgisini, dersten ald?klar? zevki ve derse yönelik ya?ad?klar? kayg? düzeylerini üç temel alt boyut üzerinden de?erlendirmektedir. Ölçek, e?itim psikolojisi ve alan e?itimi ara?t?rmalar?nda ö?rencilerin derse adaptasyon ve motivasyon düzeylerini belirlemek için önemli bir araç olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, Biyoloji, e?itim psikolojisi, ö?renci tutumlar?, ilgi, kayg?, zevk, ortaö?retim.

Yazarlar

Ali Derya Atik, Yeliz Kayaba??, Eylem Ya?c?, Fulya Ünlü-Erkoç

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ortaö?retim kademesinde ö?renim görmekte olan ö?rencilerin, Biyoloji disiplinine genel olarak ve müfredatta yer alan Biyoloji dersine spesifik olarak gösterdikleri tutumlar? çok boyutlu bir ?ekilde tespit etmektir. Ölçek, tutumu sadece tek bir genel skorla de?il, ilgi, zevk ve kayg? gibi ayr??m?? faktörler arac?l???yla inceleyerek daha detayl? pedagojik de?erlendirmeler yap?lmas?na olanak tan?r.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve ö?retmenlere, ö?rencilerin Biyoloji dersine kar?? geli?tirdikleri duygusal ve bili?sel e?ilimleri anlamada ve bu e?ilimler do?rultusunda ders materyallerini veya ö?retim yöntemlerini iyile?tirmede bir temel sa?lamaktad?r.

Yap?

Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i, tutum yap?s?n? ölçmek üzere geli?tirilmi? 3 alt boyuttan olu?maktad?r. Bu boyutlar, ö?rencilerin derse yönelik duygusal tepkilerini ve motivasyonel e?ilimlerini temsil eder. Ölçek toplam 23 maddeden olu?maktad?r.

Biyoloji Dersine Yönelik ?lgi Boyutu: Bu boyut, ö?rencilerin Biyoloji dersine kar?? duyduklar? merak?, ö?renme iste?ini ve gelecekte Biyoloji ile ilgili bir kariyer yapma yönündeki e?ilimlerini (9 madde) ölçer.

Biyoloji Dersine Yönelik Zevk Boyutu: Bu boyut, ö?rencilerin ders s?ras?nda hissettikleri olumlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

duygular?, memnuniyeti ve derse kat?lmaktan ald?klar? keyfi (8 madde) de?erlendirir.

Biyoloji Dersine Yönelik Kayg? Boyutu: Bu boyut, ö?rencilerin Biyoloji dersi veya s?navlar? ile ilgili ya?ad?klar? gerginlik, endi?e ve zorlanma hislerini (6 madde) belirler.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik analizleri, faktörler aras? korelasyonlar incelenerek desteklenmi?tir. Alt boyutlar aras?nda anlaml? ili?kiler bulunmu?tur, bu da boyutlar?n teorik olarak beklendi?i gibi birbiriyle ili?kili oldu?unu göstermektedir.

Yap?lan analizlerde, ?lgi boyutu ile Zevk boyutu aras?nda güçlü ve pozitif yönde anlaml? bir ili?ki ($r=0.726$, $p<0.001$) tespit edilmi?tir. Bu yüksek korelasyon, ö?rencilerin bir derse ilgi duymas?n?n ayn? zamanda o dersten zevk almas?yla yak?ndan ili?kili oldu?unu ortaya koymaktad?r. Ayr?ca, ?lgi boyutu ile Kayg? boyutu aras?nda da anlaml? bir ili?ki ($r=0.394$, $p<0.001$) mevcuttur. Zevk boyutu ile Kayg? boyutu aras?nda ise pozitif yönde anlaml? bir ili?ki ($r=0.546$, $p<0.01$) bulunmu?tur. Bu ili?kiler, ölçe?in alt boyutlar?n?n ölçtü?ü yap?lar?n birbiriyle tutarl? oldu?unu ve yap?sal geçerlik sa?land???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri yüksek de?erler göstermi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? 0.93 olarak tespit edilmi?tir. Bu de?er, ölçe?in genel olarak mükemmel düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Alt boyutlar?n güvenirlik katsay?lar? da yüksek bulunmu?tur: ?lgi boyutu için Cronbach Alfa 0.89, Zevk boyutu için 0.90 ve Kayg? boyutu için 0.77 olarak hesaplanm??t?r. Kayg? boyutunun katsay?s? di?erlerine göre biraz daha dü?ük olsa da (0.77), bu de?er sosyal bilimler ara?t?rmalar? için kabul edilebilir ve güçlü bir iç tutarl?l??a i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, geli?tirme sürecinde yap?lan analizler sonucunda üç alt boyutlu bir yap?ya sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu üç alt boyut ve bunlara ait madde say?lar? a?a??daki gibidir:

Biyoloji dersine yönelik ?lgi: 9 madde

Biyoloji dersine yönelik Zevk: 8 madde

Biyoloji dersine yönelik Kayg?: 6 madde

ARABPSYCHOLOGY.COM

Toplamda 23 maddeden olu?an bu yap?, ortaö?retim ö?rencilerinin tutumlar?n? kapsaml? bir ?ekilde incelemek için uygun bir faktör yap?s? sunmaktad?r. Ölçek maddeleri, 5'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: Kendi kendine raporlama (Self-Report), 23 madde, 3 alt boyut.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim ö?rencileri (Lise ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle 14-18 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik analizleri, Türkiye'deki ortaö?retim ö?rencileri örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum - 5= Kesinlikle Kat?l?yorum). Yüksek puanlar ilgili boyutta yüksek tutumu (ilgi/zevk) veya yüksek kayg?y? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Cronbach Alfa, geçerlik, güvenirlik, e?itim, lise, tutum.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Derya Atik

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: alideryaatik@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2015 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Ali Derya Atik ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makale DergiPark üzerinden eri?ime aç?kt?r. Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki

ARABPSYCHOLOGY.COM

ba?lant?dan indirilebilir: biyoloji-bilimine-ve-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Atik, A.D., Kayaba??, Y., Ya?c?, E. ve Ünlü-Erkoç, F. (2015). Ortaö?retim ö?rencilerinin Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, *36*, 1-18.

Makalenin çevrimiçi ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Biyoloji Bilimine ve Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Toplam?: 3 Alt boyut ve 23 Madde

Biyoloji dersine yönelik ilgi (9 m): Biyoloji bilim insan? olmak isterim.

Biyoloji dersine yönelik zevk (8 m): Biyoloji dersinde kendimi iyi hissediyorum.

Biyoloji dersine yönelik kayg? (6 m): Biyoloji kolay bir derstir.

ARABPSYCHOLOGY.COM